

Ніна Ободянська

VITAL RECITAL

Вінниця – 2022

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

Ніна Ободянська

VITAL RECITAL

Методичні рекомендації щодо організації, підготовки та
проведення академічного концерту
з практичної фонетики

Вінниця – 2022

УДК 811.111'34(072+075.8.034)

О-21

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Комунального закладу вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 15 грудня 2022р.*

Рецензенти:

Глазунова Т.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської філології Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського

Головська І.В., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри германської та слов'янської філології КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Ободянська Н.П.

О-21 Vital Recital: методичні рекомендації щодо організації, підготовки та проведення академічного концерту з практичної фонетики. Вінниця: Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж, ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2022. 28с.

Методичний посібник знайомить викладачів іноземної мови з реалізацією методу скаффолдингу в процесі дистанційної взаємодії викладача і студентів при підготовці творчих відео-звітів з практичної фонетики англійської мови, представляє покроковий алгоритм організації, підготовки та проведення підсумкового заняття у форматі академічного концерту. Призначений для вчителів та викладачів іноземних мов, а також для широкого педагогічного загалу, – усіх, хто шукає ефективні форми підтримки студентів у набутті нових умінь і навичок та на шляху досягнення успіху.

УДК 811.111'34(072+075.8.034)

© Ободянська Н.П., 2022

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»,
2022

Зміст

Вступ.....	4
1. Скаффолдинг – педагогіка співтворчості.....	6
2. Мистецтво, цифра і фонетика: інтегрований підхід у навчанні фонетики англійської мови.....	11
3. Академічний концерт як формат підсумкового заняття з практичної фонетики.....	14
3.1. <i>Організація заходу</i>	15
3.2. <i>Підготовка творчих проєктів</i>	17
3.3. <i>Vital Recital. Проведення академічного концерту</i>	21
4. Висновки.....	25
Література.....	27

Вступ

Сучасність вимагає перетворення навчального процесу на плідну, творчу, конструктивну, взаємно зацікавлену взаємодію, синтез навчання й самонавчання, пізнання й діяльності, мотивації та інтересу, освоєння набутого досвіду і продукування нового. Тут стають у нагоді освітні та педагогічні інноваційні технології. Вміле та активне їх використання, готовність викладача до творчого пошуку спільно зі студентами, майстерність створити атмосферу продуктивного й зацікавленого пізнання сприятимуть ефективному засвоєнню матеріалу останніми та збільшать інтерес до навчання. В результаті інноваційного навчання на основі ефективних методів здійснюється взаємна діяльність викладача й студента, де чільне місце посідають методи підвищення інтересу студентів до навчального процесу, особистісної орієнтації, міжпредметні, інформаційні та модульні технології, технології дистанційного навчання.

Нині у системі освіти змінюється парадигма кінцевої освітньої мети: від фахівця-виконавця до компетентного професіонала-дослідника, тому дедалі більшого значення набувають добре сформовані вміння і навички самостійної роботи студентів. Слід підкреслити необхідність гармонійної організації освітнього середовища вищого навчального закладу, яке б сприяло удосконаленню особистості студента, його мотивації щодо саморозвитку професійної культури через фасилітацію процесів усвідомленого активного професійно спрямованого навчання. Це передбачає комплексне використання інноваційних педагогічних технологій та інтерактивних методів навчання на засадах особистісно-орієнтованого підходу, що забезпечує суб'єкт-суб'єкту взаємодію викладача й студента, уможливорює створення позитивного психологічного клімату на основі взаємодопомоги, взаємопідтримки та співтворчості [3].

В надскладних умовах сьогодення, коли в освітньому процесі ми вимушено перейшли на тривале дистанційне навчання, постає питання пошуку і розробки ефективних форм, методів, способів навчання, які би змогли зменшити віртуальну відстань між студентом та викладачем. Закономірно виникають питання: як ефективно здійснювати кероване індивідуальне навчання? як реалізувати особистісно-орієнтований підхід в онлайн середовищі? як підтримувати живий емоційний зв'язок зі студентами?

Послугуючись арсеналом новітніх і традиційних інструментів в сфері педагогіки і методики викладання фахових дисциплін, зокрема курсу практичної фонетики англійської мови для студентів філологічного факультету гуманітарно-педагогічного коледжу, ми прийшли до висновку про актуальність застосування методики **скаффолдингу** з метою реалізації особистісно-орієнтованого навчання й виховання студентів в умовах дистанційного навчання. З огляду на зростання важливості і провідної ролі самостійної підготовки студентів, актуальності набувають форми організації навчального процесу, спрямовані на організацію ефективної і результативної навчальної діяльності здобувачів освіти.

Оскільки контакт з викладачем звужується, на допомогу студентам приходять інтернет ресурси й електронні цифрові інформаційні технології. Можливість їх інтегрування у навчальний процес допомогла нам сконструювати і апробувати серію консультативних занять з практичної фонетики англійської мови в групах майбутніх учителів-філологів. Заняття були направлені на підготовку студентів до підсумкового річного академічного концерту, що завершував курс вивчення предмета.

Теоретичне підґрунтя і реалізація методики скаффолдингу в організації, підготовці й проведенні серії занять та заключного звітнього академічного концерту з практичної

фонетики є предметом розгляду даного методичного посібника.

1. Скаффолдинг – педагогіка співтворчості

В умовах гуманістичної парадигми розвитку освіти одним із важливих завдань педагогів є застосування особистісно-орієнтованого підходу до навчання, що передбачає розвиток особистості, найповніше розкриття здібностей і можливостей здобувачів освіти. Викладачу іноземної мови слід враховувати, що іноземна мова є не лише засіб спілкування, але й відіграє роль засобу підвищення професійної компетентності й особистісно-професійного розвитку студентів, а вподальшому слугуватиме умовою успішної професійної діяльності майбутнього спеціаліста. Використання скаффолдингу як інтерактивного методу професійно орієнтованого навчання є не лише виправданою, але й необхідною умовою успіху. В процесі навчання іноземної мови важливо створити для здобувачів освіти таку атмосферу навчання, яка дійсно стимулює якісне засвоєння матеріалу і бажання активно його використовувати. Що ж собою уявляє даний метод? Як виявилось, багато педагогів інтуїтивно використовують цей метод, не підозрюючи про його іноземну назву. В англomовних освітніх медіа та літературі терміном *скаффолдинг* (від англ. scaffolding – будівельне риштування, опора) називають процес, при якому учень вирішує завдання, що знаходяться за межами його індивідуальних зусиль чи можливостей, за підтримки вчителя або іншої більш досвідченої людини. Це технологія, що враховує і використовує розбіжність між рівнем знань, за допомогою яких учень самостійно виконує навчальне завдання, та рівнем потенційного розвитку в результаті поступово згасаючої допомоги педагога. Викладач за допомогою спеціальних пізнавальних чи проблемно-

пошукових завдань та інструкцій допомагає і спрямовує учня до відкриття нових знань і набуття нових умінь з опорою на власний досвід. При цьому завдання настільки складне, що поодиноці учень точно не впорається, але за підтримки педагога воно буде йому під силу. Саме такі підпори найкраще відображають метафору «будівельних риштувань» у навчанні. Без них арка не триматиметься, доки не буде добудована повністю. Цю підтримку позначають метафорою «будівельних лісів», або «підпорок». Чим краще учень опановує нову навичку або знання, тим менше він потребує цих «підпорок», і врешті-решт вчитель прибирає їх.

Теорію скаффолдингу в навчанні вперше сформулювали у 1976 році американські психологи Джером Брунер, Девід Вуд та Гейл Росс у колективній роботі під назвою «Роль тьюторингу у вирішенні завдань». Автори акцентували увагу на постулаті, що процес скаффолдингу полягає переважно у контролюванні дорослим тих елементів завдання, які спочатку виходять за межі можливостей учня, відповідно такий спосіб дозволяє йому сконцентруватися лише на тих складових, які йому під силу опанувати. Варто зазначити, що ця робота фокусувалась на навчанні дітей дошкільного віку, і йшлося не про вчителя, а просто про досвідченішого дорослого – вихователя, тьютора, наставника (наприклад, коли дитина знайомилась з новою грою або опановувала їзду на велосипеді та ін.). Проте описані Брунером та колегами принципи невдовзі стали вважатися універсальними, а вже у 1979 році з'явилася перша наукова робота, у якій головними учасниками взаємодії в межах скаффолдингу було визначено учня і вчителя.

Принципи скаффолдингу, визначені Брунером зі співавторами [8], актуальні і у сьогоденні для педагогічної підтримки здобувачів освіти:

1. *Привернути увагу.* Насамперед педагог повинен зацікавити учня і орієнтувати на дотримання правил виконання завдання.

2. *Обмежити свободу дій.* Вчитель спрощує завдання, скоротивши кількість дій, необхідних для вирішення. Педагог бере на себе всі зайві дії, а учневі пропонує зосередитися на одному або кількох кроках – головних.

3. *Утримувати увагу.* Оскільки учням властиво відволікатися на сторонні предмети і явища, педагог, дотримуючись поставленої мети, налаштовує на її досягнення зусилля учня. Також варто враховувати, зазначали дослідники, що учні схильні повторювати попередні успіхи. Замість того, щоб взятися за нове, трохи складніше завдання, вони можуть прагнути більш простих, звичних дій. Тому мотивувати учня на новий крок має вчитель.

4. *Наголошувати на важливих деталях.* Вчитель звертає увагу учня на значимі деталі завдання, орієнтуючись на певну послідовність (алгоритм) дій.

5. *Не допускати фрустрації учня.* Працювати над завданнями у супроводі вчителя має бути комфортніше, ніж без нього. При цьому потрібно враховувати ризик того, що учень може стати занадто залежним від педагога.

6. *Демонструвати рішення.* Вчитель має показати рішення завдання, для того, щоб учень розумів, чого від нього чекають. Також педагог може попросити учня пояснити, яким він бачить рішення, і спробувати його реалізувати. Потім вчитель може повторити рішення, яке продемонстрував учень, але у більш досконалій формі. Після цього настане черга учня повторити дії вчителя вже ефективніше, ніж при першій спробі.

Ці принципи у 1983 році Артур Епплбі та Джудіт Ленджер доповнили п'ятьма критеріями скаффолдингу [5]:

- *цілеспрямованість*: у завданні має бути зрозуміла мета, на досягнення якої будуть направлені дії учня;

- *відповідність можливостям та індивідуальним особливостям розвитку*: завдання має бути досить важким для самостійного вирішення, але піддаватися зусиллям учня за сприяння вчителя;

- *структурованість*: виконання завдання має бути організоване в такий спосіб, щоб сприяти природному перебігу думок учня, підштовхуючи його до правильного вирішення; - *співпраця*: учень сприймає педагога не як оцінюючого наглядача, а як рівноправного учасника, залученого до співпраці;

- *інтерналізація або «згасаюча допомога»*: у міру того, як знання та навички засвоюються учнем, зовнішні «підпори» варто поступово прибирати.

Таким чином, скаффолдинг – це тимчасова підтримка учня, яка поступово має сходити нанівець. Відповідальність за виконання завдання спочатку розділена між учителем та учнем, а потім повністю переходить до учня.

Теорія скаффолдингу дуже близька до ідеї про «зону найближчого розвитку дитини», яку розробив Лев Виготський. У цьому сенсі термін «скаффолдинг» асоціюється не просто з будівельним риштуванням, опорою, а з побудовою підтримуючих конструкцій для подальшого розвитку особистості. Завдання, з якими стикається дитина під час навчання, Л. Виготський поділив на три типи:

- завдання, які учень може виконати сам;

- завдання, які учень може виконати під чийсь керівництвом;

- завдання, з якими учень не здатний впоратися.

Завдання першого типу не вчать нас нічого. Братися за завдання третього типу безглуздо, бо вони нам не під силу. І лише за умови виконання завдань другого зразка відбувається навчання. Метафоричну область, де лежать такі

завдання, Л. Виготський і позначив як «зону найближчого розвитку». Тобто зона найближчого розвитку полягає в тому, що дитина може зробити певні дії за підтримки дорослого. Це розуміння поступової допомоги і підтримки дорослими дітей по відношенню до активності в оволодінні різними видами діяльності та розгляду різноманітних ситуацій. Головна умова - не робити завдання за дитину, а підводити її до збільшення самостійності у роботі. У більш вузькому розумінні сутності, скаффолдинг визначається як стратегія підтримки учня, коли педагог, здійснюючи підтримку учня, пристосовує свій рівень допомоги відповідно до індивідуальних особливостей розвитку учня, створюючи виклик його можливостям і стимулюючи розвиток його здібностей. Фактично, скаффолдинг – опис процесу навчання дитини у зоні найближчого розвитку.

Скаффолдинг – це стратегія створення умов для підвищення успішності кожного учня. Для цього дитина має вчитися у «зоні найближчого розвитку», тобто робити те, що їй цікаво, але поки що неможливо опанувати без підтримки. Ніщо так не поліпшує мотивацію, як можливість впоратися із завданням і досягти успіху. У якості опору у зоні найближчого розвитку визначаються знання, уміння і навички, якими володіє дитина.

Скаффолдинг, як універсальна стратегія навчального процесу, ефективно реалізується і зі студентами вищих навчальних закладів, зокрема в умовах дистанційного навчання.

Прикладом застосування скаффолдингу може бути такий алгоритм співпраці педагога зі студентами:

1. Формулювання завдання, яке потрібно виконати.
2. Пропонування педагогом завдання у спрощеному варіанті (наприклад, розподіл на етапи (частини), а потім поступове його ускладнення.

3. Перевірка педагогом результату роботи студента, намічення шляхів його вдосконалення.

4. Аналіз роботи викладача зі студентом, обговорення шляхів удосконалення, допомога і порада педагога.

5. Перевірка кінцевого результату, підведення підсумків, оцінювання досягнень студента.

Основні напрями застосування скаффолдингу в умовах дистанційного навчання – мотивація та орієнтація на результативність; навчання організовується через позитивну підтримку студента. Підтримка полягає в умінні педагога побачити і вказати на позитиви та успіхи студента у виконанні завдання, що мотивує на досягнення й до подальшого вдосконалення власних здібностей.

Скаффолдинг забезпечує включення всіх студентів в процес навчання, орієнтацію на індивідуальні особливості, реалізацію диференційованого підходу та принципу особистісно-орієнтованого навчання. Процес успішного навчання залежить не лише від викладача, багато залежить від тісної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, мотивації, працездатності й сумлінного відношення здобувача освіти до навчання. При цьому професійну компетентність, володіння педагогічною технікою і комунікативні здібності викладача слід спрямовувати як на формування навичок самостійної роботи й відповідальності за її результати, так і на особистісний розвиток здобувачів освіти.

2. Мистецтво, цифра і фонетика: інтегрований підхід у навчанні фонетики англійської мови

З метою формування мовленнєвих умінь і слухо-вимовних навичок у студентів, що вивчають іноземну мову, використовуються нестандартні підходи, зокрема

інтегрований підхід – «навчання у процесі творчості». Він являє собою прагнення відійти від крайньої диференціації предметного навчання і привести його в природний органічний зв'язок з життям, найголовнішим проявом якого є творчість і, зокрема, мистецтво як її результат. Інтегрований підхід у вивченні фонетики іноземної мови реалізується у поєднанні одночасно декількох видів мистецтва, що слугують для представлення студентами озвученого іншомовного художнього тексту. Провідною діяльністю – інтегратором – тут виступає художня подача твору, а види мистецтва – художніми формами її реалізації.

Практичному втіленню інтегрованого підходу в навчанні фонетики іноземної мови значною мірою сприяють досягнення у сфері високих інноваційних комп'ютерних методик та цифрових технологій. Необхідно зважати на те, що в цифровому суспільстві освітні процеси протікають в умовах цифрового освітнього середовища, метою якого є розвиток цифрової компетентності особистості. Тому викладач повинен оволодіти не тільки фаховими теоретичними знаннями, мовленнєвими вміннями та слуховимовними навичками, але й високим рівнем професійної компетенції в галузі інформаційних технологій, опанувати нові методи, освітні цифрові технології, щоб спілкуватися «однією мовою» із сучасними студентами.

Нині відомо багато інформаційних цифрових технологій, які дають змогу по-новому використовувати в процесі вивчення іноземної мови і, зокрема, курсу практичної фонетики текстову, звукову, графічну, відеоінформацію, що збагачує методичні можливості занять, сприяє інтенсифікації освітнього процесу, робить його більш ефективним, наочним і динамічним. Для підготовки занять з практичної фонетики існує багато програм і редакторів, про які слід знати викладачу. Колекція конвекторів від 123apps працює в браузері в онлайн-режимі. Софт для роботи з онлайн-

мультимедіа містить AudioCutter PRO, тобто зручний редактор для обрізання звукового фрагменту, Online Audio Joiner, який дає змогу склеїти кілька пісень в одну композицію. Музичні редактори Cubase, Pro Tools тощо дають можливість власноруч зробити записи пісень у різних творчих стилях [6].

У підготовці та під час проведення занять з фонетики доцільно використовувати такі цифрові технології, як програма Filmora, MiniTool uTube Downloader, Savefrom.net, Youtubemp4, Keeepvid, Download Youtube Videos, Free Cam, Edpuzzle, інтерактивний контент, інтерактивні картинки, онлайн-диктофон, онлайн-диктофон зі зміною голосу, інтерактивний плакат у Padlet, ThingLink (онлайн-сервіс, який дає змогу наносити на зображення інтерактивні мітки, тобто текст, посилання на інші ресурси, зображення, відео). Цей цифровий ресурс використовують для створення дидактичних матеріалів таким чином:

- відеоряд (фрагменти художніх і документальних фільмів);
- синтезований зоровий ряд (малюнки та фотографії);
- дикторський текст, що коментує різні фонетичні явища;
- звукові фонограми пісень;
- літературний ряд (інформативні тексти, уривки віршів, прози; цитати і вислови);
- інтерактивні творчі завдання (контрольні питання, діагностичні тести, проблемні питання, спрямовані на осмислення навчального матеріалу).

Реалізація дидактичних принципів навчання зі впровадженням цифрових інноваційних технологій, безперечно, сприятиме підвищенню якості освітнього процесу на заняттях з практичної фонетики іноземної мови у вищих навчальних закладах. Застосування цифрових інноваційних інформативних ресурсів в освітньому процесі істотно прискорює передачу і засвоєння знань здобувачам

освіти, має на меті підвищення якості навчання, сприяє цифровій компетентності науково-педагогічних працівників, робить студентів та викладачів адекватними до вимог сучасного цифрового світу.

3. Академічний концерт як формат підсумкового заняття з практичної фонетики

Практичний досвід застосування інтегрованого підходу в рамках курсу практичної фонетики англійської мови нами набуто під час підготовки студентами-першокурсниками філологічного факультету творчих відеопроєктів. Процес являв собою реалізацією принципу особистісно-орієнтованого навчання і методу скаффолдингу. Це був досвід співробітництва, співпереживання, співтворчості, спів-надихання під час підготовки і досвід співрадість від кінцевого результату. Було започатковано **академічний концерт** –форму проведення підсумкового заняття за рік з практичної фонетики, який отримав назву англійською **Vital Recital** (найважливіший сольний концерт). Перед студентами стояло завдання створення власних відео доробків, які б поєднували демонстрацію власних фонетичних навичок з різними видами мистецтва: музичного, пісенного, художнього, декламаторського, акторської майстерності та ін.; проявився навіть художній смак у виборі макіяжу, гриму, інтер'єру та костюму.

Непростим було й завдання вибору твору для виступу. Студентам було запропоновано самотійно вибрати жанр: виконання пісні чи декламування вірша, сонету, уривку прозаїчного твору, монологу з кінофільму або вистави, озвучення персонажів мультиплікаційних та художніх фільмів тощо. Важливою умовою проекту була імітація вимови та інтонації оригінального виконавця твору, який було взято за основу власного виступу. Потрібно було знайти

в океані інтернет-можливостей ту єдину форму художнього вираження, яка б приваблювала студента і була посиленою для реалізації. Така форма роботи надає молоді простір для «польоту фантазії», поштовх для подолання невпевненості, можливість особистісного зростання і розвитку в процесі творчого пошуку через ознайомлення з художнім твором і роботу над образом, шанс проявити власну індивідуальність, смак, таланти, потенціал. Нарешті – здійснюється мрія бути артистом, митцем. Така робота потребує значного напруження фізичних, душевних та духовних сил. А що ще може так радувати педагога, як не свободний розвиток і зростання його вихованців, і не лише в умінні правильно озвучувати іншомовний текст. Отже імпліцитно ставилось завдання залучення студентів до однієї з найвищих людських якостей – творця, якості, що підносить, надихає, дарує ключ до саморозкриття і самопізнання, пізнання людини і світу, пізнання безмежності творіння.

3.1. Організація заходу

Проведення даного заходу було продиктоване наявністю в програмі курсу практичної фонетики 15 годин, відведених на самостійну роботу студентів. В умовах дистанційного навчання цей час було вирішено присвятити зокрема виконанню студентами творчого проекту; для презентації і захисту проектних робіт – останнє річне заняття, що передує екзамену з практичної фонетики. Таким чином було розведено в часі дві форми підсумкового контролю знань і вмінь: практична і теоретична й, відповідно, дві форми оцінювання: *формуєче (formative)* і *підсумкове (summative)*.

Ідея проведення академічного концерту з фонетики була запозичена з практики проведення академічних концертів за результатами півріччя в програмі музичних шкіл. Сама назва підказала і формат заходу в рамках курсу практичної

фонетики англійської мови. В обох випадках ми маємо справу з якістю звучання при виконанні твору: чи то вокально-інструментального, чи то артикуляційно-фонетичного, таким чином уподібнюючи фонетику до мистецтва. Такий підхід, коли студент сприймає себе митцем, виконавцем твору, а свій голос – інструментом, на наш погляд, максимально сприяє формуванню й розвитку артикуляційних, вимовних та інтонаційних вмінь і навичок, що позитивно впливає на культуру мовлення, її виразність та емоційність.

Важливим етапом у плануванні й організації будь-якого заходу є постановка цілей, завдань та правильне донесення їх до студентів. Від установчої промови педагога залежить, чи зацікавився студент, чи достатній мотиваційний імпульс він отримав, чи повірив в успішність виконання завдання. Для забезпечення позитивного сприйняття студентом складного творчого завдання на допомогу викладачу приходять покроковий алгоритм його виконання. Слід розбити весь проект на зручні й посильні для виконання завдання. Ми йшли шляхом розділу творчого процесу на етапи:

1. *Емоційно-захоплююча, позитивно-забарвлена розповідь викладача про майбутній проект, у якому студенти братимуть участь вперше. Уточнюються умови й терміни виконання проекту, форми творчих робіт (за відсутності зразків і моделей подібних студентських виступів). Студентам надається простір для творчого пошуку.*
2. *Поради-підказки педагога студентам щодо найпростіших форм виконання, без детального пояснення. Слід попередити студентів про вибір змістовних художніх творів і відповідне їх виконання, щоб уникнути спрощення та примітивізму. Рекомендувати перевірені часом зразки високої поезії*

чи прози, водночас не обмежуючи студентів у виборі твору для виконання і занадто не ускладнюючи завдання.

3. *Рекомендації студентам щодо виконавського рівня і художніх елементів.* Важливою умовою проекту є доведення виступу до потенційно високого рівня виконання, що включає наступні аспекти: вибір жанру і твору, якість виступу, акторська майстерність, дизайн, художнє та музичнє вирішення проекту, одяг, грим та візаж, робота над образом та ін. Усю палітру художніх засобів рекомендовано представити у демоверсії для можливості подальшого вдосконалення творчої роботи.
4. *Конкретизація першого завдання: пошук твору для виконання.* Вибір має бути виваженим. Визначившись з твором і переклавши його, студент здійснює пошук зразків виконання даного твору носіями мови, що є умовою і запорукою якісної підготовки й виконання твору.
5. *Визначення терміну приготування і подачі на розгляд демоверсії (1-2 тижні).* На виконання проекту достатньо одного місяця. Проте анонсувати захід можна й набагато раніше, давши студентам більше часу на пошук твору, підготовку до виконання і відеозйомки.

3.2. Підготовка творчих проєктів

Найважливішим і найскладнішим для студентів і викладача етапом підготовки проєктів була спільна робота над вдосконаленням демоверсії (чорнового варіанту виступу), творчий пошук студента і викладача, живе натхнення спілкування і надихання один одного на нові ідеї, незабутні хвилини справжнього єднання в творчості. Варто зазначити, що робота проводилась дистанційно з двома групами першокурсників (30 студентів); доводилось переглядати

іноді декілька демоверсій виступу, удосконалюючи кінцевий результат.

Саме на цьому етапі проводиться кропітка робота над помилками, відбувається вдосконалення первинного результату, доведення його до максимально «ідеального», потенційно можливого виконання. Саме на етапі реалізації творчих намірів повною мірою «працює» особистісно-орієнтований підхід і стає в пригоді методика скаффолдингу.

Розглянемо алгоритм роботи зі студентами на етапі підготовки творчих проєктів.

Кожному студенту призначена індивідуальна онлайн-зустріч для аналізу демоверсії в рамках заняття тривалістю 60 хвилин або в додатковий позаурочний час. Викладач перед зустріччю переглядає усі творчі роботи і аналізує їх, занотовуючи помилки і своє бачення шляхів покращення виступу. Як правило, демоверсії – це завершені зразки виконання твору з використанням художніх елементів: музичного оформлення, вдалої кольорової гами чи вибору інтер'єру, підбором одягу, що відповідає образу тощо. Всі елементи художнього оформлення і подачі твору обговорюються під час зустрічі з кожним студентом. Слід виділити такі етапи обговорення:

1. *Аналіз та виправлення мовленнєвих, фонетичних, інтонаційних та ін. помилок.*
2. *Робота над виразністю виконання твору і втіленням образу.* Викладач вказує на недоліки виконання, невиразні моменти чи експресивні вади. Водночас, з огляду на потенціал студента в кожному окремому випадку, намагається добитися максимальної віддачі і втілення бажаного результату. Тут найефективнішою формою впливу і навчання стає власний приклад викладача. Під час такого творчого брифінгу відбувається контакт вже двох митців, об'єднаних

спільною темою і вмотивованих на найкращий результат. Педагог спонукає студента до глибинного розуміння твору і до пошуку відповідних експресивних засобів розкриття авторського задуму у власному виконанні.

3. *Удосконалення музичного оформлення творчого виступу.* Як правило, коригується сила звуку музичного супроводу або гучність звучання виконавця. Слід збалансувати обидва звучання. Студенти-мовники зазвичай добре гармонізують силу голосу з музичним фоном. Іншим приводом для поліпшення звучання запису є невдалий вибір музичного твору. Тут достатньо зауваження педагога і поради щодо пошуку відповідного треку. Загалом студенти досить тонко відчують музичну тему обраних творів.

4. *Вдосконалення художньої сторони проекту.* Доречними стають зауваження і поради викладача щодо світлотіньового балансу та кольорової гами інтер'єру, одягу, їх стилістики, елементів декору, гриму, візажу тощо. Цей етап долучає учасників проекту до образотворчого мистецтва, сприяє розвитку художньо-естетичного смаку молоді, відчуття краси, гармонії і помірності.

5. *Кардинальна заміна твору, підібраного для виконання.* Якщо студент вибрав занадто простий чи надскладний твір і не в змозі реалізувати задум, викладач скеровує студента до пошуку більш прийняттого для виконання твору. Трапляється, що студент формально, без інтересу поставився до завдання або не усвідомлює обсягу робіт, занадто хвилюється чи соромиться, налаштований на невдачу, недостатньо вмотивований або не має досвіду участі в творчих проектах. Подібний інтегрований вид

навчальної діяльності дозволить студенту поринути у світ мистецтва, пізнати себе, подолати невпевненість, проявити індивідуальність, розкритися як особистість, митець, творець. Викладач, здійснюючи адекватний психологічний вплив, допомагає студенту у вирішенні складного завдання. Долаючи внутрішні перепони і доклавши розумових, вольових і творчих зусиль, студент, після реалізації проекту, відчуває себе переможцем.

Після первинної консультації виконавці отримують достатній час (1-2 тижні) для підготовки та запису фінальної – концертної версії виконання. Впродовж періоду виконання творчого завдання студенти у вільному режимі консультуються з викладачем, відбувається активне обговорення проєктів, робляться фінальні зауваження, виправляються і попереджаються помилки. Викладач може переглянути ще декілька демоверсій студентських робіт, допоки не визначиться фінальний варіант – найкраща виконавська версія студента. Як відомо, досконалості немає меж, проте у процесі створення концертної відеопрезентації слід вчасно зупинитися, якщо переваг у виступі більше, ніж недоліків. Важливо не втратити найцінніші знахідки і досягнення студента в процесі творчості. Заради таких знахідок, вдалих фрагментів, неперевершених нот, емоцій, виконавчих нюансів така «недосконала» робота має право на життя і може вважатися «шедевром», найвищим мистецьким досягненням конкретного студента. А це і є головна мета й задум проєкту – сприяти розкриттю молодой особистості у вільному творчому акті.

Серед групи студентів, як показала практика, завжди виділяються декілька найталановитіших, які фільмують свої творчі доробки «з першого дубля». Такі студенти правильно зрозуміли мету завдання та свідомо й відповідально поставилися до його виконання. Їх блискучим виступам

передувала кропітка робота над вивченням оригінального тексту (вірша, сонета, пісні), його переклад і аналіз, перегляд декількох версій виконання обраного твору носіями мови і вибір найцікавішої, серія репетицій та робота над образом. Проте переважна більшість відео-виступів потребувала значного доопрацювання і вдосконалення, що виявилось цілком виправданим, враховуючи вдалий кінцевий результат.

3.3. *Vital Recital. Проведення академічного концерту*

Академічний концерт з практичної фонетики проводився в рамках підсумкового заняття за рік також в онлайн форматі. Ідея заходу і основний акцент – святкова визначна подія. Характерні ознаки: незвичний формат проведення, відчуття новизни, підвищений інтерес і піднесений радісний настрій. Оскільки головна творча робота виконана, можемо спокійно насолоджуватися результатами. Інтригу створювала невідомість, очікування несподіваного сюрпризу від робіт одногрупників.

Ніяких особливих приготувань викладача, крім наявності у нього відеозаписів студентських виступів і готовності вивести їх на екран у разі виникнення технічних неполадок у студентів. Концерт починається з привітання студентів викладачем; він ділиться власними враженнями від процесу підготовки, акцентує на важливості й складності творчого шляху, який пройдено разом зі студентами, оголошує перший виступ. Усі виступи вплітаються у завчасно продуманий і виважений сценарій, продиктований тематикою і жанром відеопрезентацій. Так, поезії про пори року можна об'єднати в окремий блок; виконання однакових творів (наприклад, сонети Шекспіра) варто представляти один за одним для порівняння стиля, сприйняття і осмислення твору виконавцями; окремими блоками можна

також подавати й драматичні уривки, дубляж мультфільмів тощо; виконанням пісень краще розбавляти інші жанри, ніж подавати їх блоком. Найвдаліші виступи повинні також знайти належне місце в програмі концерту для найповнішого їх сприйняття глядачем. Так, монолог Гамлета у виконанні Юлії Мельник знайшов своє місце майже наприкінці програми, оскільки цей драматичний виступ був найсильнішим в плані акторської майстерності. Завершували програму більш легкі за жанром виступи. Вдалим фінальним акордом академічного концерту стала пісня у виконанні Лізи Коси під власний акомпанемент на укулеле.

Перед кожним відеопроєктом автори і виконавці виступали з короткою промовою-коментарем. Викладач заздалегідь пропонує студентам приготувати вступне слово, торкаючись приблизно таких аспектів:

- складність та принцип пошуку твору і жанру для виконання;
- що вплинуло на кінцевий вибір твору;
- як пройшов процес підготовки і запису, його особливості;
- враження від власного виконання;
- відкриття і творчі знахідки;
- чому навчились;
- як зрозуміли суть твору тощо.

Коментар виконавця також може супроводжувати виступ. Проте важливіше одразу після виступу надати слово одnogрупникам для висловлення компліментів і обміну враженнями, що органічно і закономірно завершить кожен концертний номер. Відгуки студентів передбачалися як

спонтанний «фідбек», попередньої установки на обмін враженнями не робилося. Момент спонтанності став ефективним тригером активізації мислення і говоріння іноземною мовою. Студенти обмінювалися думками та враженнями, висловлювали схвалення і захоплення, несвідомо здійснюючи при цьому **взаємооцінювання (peer assessment)**. Саме цей момент дарує виконавцеві найбільше позитивних емоцій і почуттів; а студентський колектив стверджується у важливості висловлення позитивного відгуку ще й тому, що кожен учасник концерту опиняється в ситуації очікування вражень однокласників від свого виступу і їх схвалення. Студенти не скупилися на щирі слова захоплення і подиву від несподіваного талановитого виступу, створеного сценічного образу чи обраного твору. Можливість розкритися, бути краще зрозумілим, познайомитися зі своїм новим «Я» через почуті відгуки про своє нове амплуа не потребує чіткого визначення і структуризації. Що природніше й більш спонтанно і невимушено проходить обмін враженнями і концерт загалом, то більше ми наближаємося до цілі заходу: співпроживання, співпереживання, занурення у світ мистецтва і краси, у світ добрих і щирих людських почуттів. Єднання в радості налаштовує молодь на подальший життєвий шлях, переживання успіху дарує впевненість у власних здібностях і силах.

На завершення академічного концерту, звісно, годиться провести фінальний «зворотній зв'язок». Тут варто наголосити на висновках, ідеях, загальних враженнях, висловленні подяки усім і кожному; або на уроках, що винесли, нових умінь і навичках, здобутих завдяки проекту. Така форма підсумкового опитування є вдалою і дієвою не лише в плані створення мовленнєвої ситуації вільного говоріння, а й в плані проведення прихованого мозкового штурму щодо ідей для на майбутнє.

Демонструючи зріз свіжих вражень, висловлювання студентів слугують для викладача орієнтиром і критерієм правильності обраного заходу й ефективності його проведення.

Важливо також не упустити момент оцінювання роботи студентів викладачем. Оскільки проект ставив за мету вивести здобувачів освіти на новий рівень світосприйняття, творчого розвитку, розкриття власних можливостей і потенційних здібностей та вимагав особливого піднесення над звичним форматом особистісного буття, оцінювати результати такої діяльності за традиційною шкалою було зайвим і недоречним. Формально був виставлений максимальний бал кожному студенту, зважаючи на ресурсні затрати і сумління при підготовці й представленні творчих доробків. Крім того, проект мав характер колективного виду навчальної діяльності й творчості, оскільки дух творчого пошуку об'єднав усіх учасників процесу, й тому кожен особисто відчував власний внесок у реалізацію колективного дійства.

Цікавими і незабутніми стали фінальні академічні концерти *Vital Recital*, які органічно вписались в онлайн формат, поєднавши перегляд творчих робіт студентів з живим обговоренням і обміном враженнями. Студенти груп-учасниць проекту 11 ІМб (куратор Марценюк О.Г.) і 11 ФІЛб (куратор Кушнір А. С.) порадували один одного, порадили один за одного, пережили справжнє здивування, задоволення й співрадість.

Біля тридцяти студентських проектів увійшли до фонетичної скарбнички кафедри германської та слов'янської філології і слугуватимуть прикладом для наслідування і надихання молодшого покоління – студентів ліцейних груп та бакалаврату, які вивчають іноземні мови.

4. Висновки

Застосувавши інтегрований підхід у навчанні фонетики англійської мови, ми дійшли наступних висновків щодо його результативності й ефективності в освітньому процесі:

- підвищує якість знань студентів з предмету практичної фонетики;
- вдосконалює рівень володіння англійською мовою на вимовному та ритміко-інтонаційному рівнях;
- сприяє реалізації та закріпленню теоретичних знань з фонетики на практиці;
- мотивує студентів до поглиблення знань з предмета й до подальшого вдосконалення фонетичних навичок;
- виховує любов до предмета;
- стимулює подальшу творчу діяльність студентів через створення власних креативних проєктів;
- розширює кругозір і мистецьку обізнаність, розвиває художній та естетичний смак, почуття прекрасного;
- стимулює до поглибленого вивчення літератури, поезії, музичної та пісенної творчості, режисерської та акторської роботи;
- розвиває технічну грамотність та вміння працювати з цифровими технологіями та мультимедійними інструментами;
- розвиває вміння працювати в колективі;
- формує вміння критичного аналізу та оцінки результатів власної творчості та творчості одногрупників.

З метою ефективного застосування інтегративного підходу в підготовці студентів до виконання творчих проєктів викладач має здійснити певні дії творчого характеру. Під час підготовчої діяльності слід визначити:

- свої мотиви проведення академічного концерту та мету заходу;

- склад інтегрування, тобто сукупність компонентів, що об'єднуються;
- форми інтегрування;
- структуру пояснення завдання студентам і окреслення етапів його виконання;
- методи й прийоми пред'явлення матеріалу;
- методи й прийоми вирішення студентами творчого завдання;
- форму перевірки і корегування демоверсій студентських робіт;
- форму проведення академічного концерту в онлайн-форматі;
- критерії оцінювання кінцевого результату.

Виходячи з того, що інтегрований підхід – одна з перспективних тенденцій сучасного освітнього процесу, слід впроваджувати поєднання мистецьких форм не лише на заняттях з практичної фонетики англійської мови, а у навчальній діяльності в цілому. Реалізація інтегрованого підходу створює умови для підвищення інтересу до предмета, всебічного розвитку творчого потенціалу молодії особистості, становлення духовної культури громадянина України, причетного до світової культури і до творчого процесу.

Список літератури:

1. Бухнієва О. Підвищення якості освітнього процесу на уроках теорії музики та сольфеджіо засобами цифрових технологій. Інноваційна педагогіка. Випуск 32. Т.1. С. 62 – 65. 2021. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085>.
2. Гаврілова Л., Топольник Я. Цифрова культура, цифрова грамотність, цифрова компетентність як сучасні освітні феномени. Інформаційні технології і засоби навчання. 2017. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>.
3. Гусак В. Шляхи формування професійної культури майбутніх соціальних працівників в умовах університету. Наукові праці. Серія: Педагогіка. 2010. Т. 136. Вип. 123. С. 69–73.
4. Вознюк О., Лехіцький Т. Інноваційні методики викладання та їх вплив на формування професійної культури майбутніх фахівців. Інноваційна педагогіка. Випуск 32. Т.1. С. 62 – 65. 2021. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085>
5. Гучетль С. Скаффолдинг как интерактивный метод профессионально ориентированного обучения иностранному языку [Электронный ресурс] / С. К. Гучетль // Cyberleninka.ru. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/scaffolding-kak-interaktivnyy-metod-professionalno-orientirovannogo-obucheniya-inostrannomu-yazyku>.
6. Кондратова Л. Електронні підручники та інформаційні технології на уроках музики. Мистецтво та освіта. 2016. № 2 (80). С. 10–14.
7. Павлюх В. Скаффолдинг як стратегія підтримки учнів з особливими освітніми потребами. – Електронний ресурс: Науково-методичний вісник №58. URL: https://znayshov.com/News/Details/naukovo-metodychnyi_visnyk_58; https://znayshov.com/FR/15708/mv_58-335-341.pdf
8. Instructional Methods, Strategies and Technologies to Meet the Needs of All Learners. URL: <https://www.researchgate.net/publication/324529565>

Гарнітура Times New Roman. Кегль 11,7.
Формат 60х84/16. Папір офсетний фінський lumiset 80 гр/м².
Друк здійснено на лазерному апараті Konica-Minolta.
Фіз. друк. арк. 1,75. Умов. друк. арк. 1,63. Обл. видав. арк. 1,46.

Виготовлено у ТОВ «ВІННИЦЬКА МІСЬКА ДРУКАРНЯ»
м. Вінниця, вул. Р.Скалецького, 15.
Тел.: 55-50-23, (098) 963-23-93, e-mail: vmdruk@gmail.com, www.vmdruk.com
Свідцтво про державну реєстрацію суб'єкта видавничої діяльності
серія ВЦ № 24 від 20.08.2003 р.